

העלון יוצא לעילוי נשמת מזיאנה נג'מה בת חנינה לבית וזאן ע"ה, ובעולה מקיקץ כצאני בר רחל ע"ה

בית נאמן

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה רבנו מאיר מאזוז שליט"א

בשעה 20:00

ביתן לשימוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קול נאמן':
079-9-367-367
אבלק בית נאמן:
079-9270505

מוצ"ש פרשת תרומה, ה' אדר א' תשע"ט

נושאי השיעור:

- א. "שבת קודש נפשי חולת אהבתך". ב. חכמת רש"י בפירושו. ג. להתרחק מן השקר. ד. מידת הענוה. ה. טעמי המקרא. ו. פתיחת בקבוק ופתיחת בשבת. ז. לחתוך נייר טואלט בשבת. ח. פחיתות המחלוקת ומעלת האחדות.

שלנו?! לפני השואה היה גרמני אחד שהחליט להתגייר, שאלו אותו: למה אתה עושה את זה? אמר להם: השכנים שלי יהודים אומללים ועניים מרודים, ואני רואה אותם כליל וביום שבת מתפללים בבית הכנסת, והפנים שלהם מאירות, מאיפה האור הזה? זה בא מהשבת. הדבר הזה ידוע וברור כשמש, כי השבת נותנת אור לנשמה. מי כתב את זה? **אבן עזרא** (בראשית ב' ג'), שהיה פילוסוף וחוקר ובקי בכל החכמות שבעולם בדורו לרבות אסטרולוגיה, והוא כתב שהשבת מוסיפה כוח בנשמות ובגופות. **הרמב"ן** (שם) כותב שמי שלא מאמין לא יבין את זה. אבל היום הרבה מבינים את זה, ואפילו גוים. **למשל "אשת חיל" שלנו, וכי יש כמוה בעולם כולו?** רק בהמות טוענים שמעדיפים את התרבות הגויית על התרבות שלנו.

בכל קצוות תבל שמרו היהודים על אותה שבת

ג. היוונים בזמננו נלחמו בשבת. וכתוב במגילת אנטיוכוס (פסוקים ל"ז-מ') שאלף איש ואשה יהודים נחבאו במערה מפחד היוונים, וכשבאו ואמרו להם שייצאו ויעבדו איתם ביחד, אמרו להם: אנחנו לא יוצאים מכאן. מה עשו היוונים? שרפו עליהם את המערה, ונשרפו אלף איש ואשה. הם לא ידעו אפילו שמותר להילחם בשבת, אלא לקחו דברים כפשוטם. בימי החשמונאים בדקו ומצאו דרשה שאמר שמאי, על הפסוק "ובנית מצור על העיר אשר היא עושה עמך מלחמה עד רדתה" (דברים כ"ז), עד רדתה ואפילו בשבת (שבת י"ט ע"א). לכן צריכים להילחם בשבת שלא ירמו אותנו בזה. **אבל בכל הדורות שמרו את זה, והמיוחד הוא שבכל העדות שומרים אותו יום שבת.** למשל **האתיופים** שלא ידעו הרבה, והתורה היתה מתורגמת להם לאמהרית (שם הכתב שלהם "געז"), ואפילו תקיעת השופר שכתוב בתורה "יום תרועה יהיה לכם" (במדבר כ"ט א'), לא תקעו כי לא היו יודעים את זה. וגם אין להם חנוכה ופורים, כי הם יצאו לפני חרבן בית ראשון. אבל הם שומרים שבת. אמנם לא בכל הפרטים שאנחנו

היא חכמה שנאמר עליה "כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים" (דברים ד' ו')? **היו אומר ישיבו תקופות ומזלות. כי הגוים היו באים לשאול מאיתנו בחכמה הזאת.** וגם יש להם משהו חמשים יום אחרי פסחא שזה כמו חג שבועות, ואיני יודע מהו בדיוק (בתנ"ך קראו לזה "פאנתכות"). וגם פעם השנה שלהם היתה מתחילה במרץ ולא בינואר כמו היום (ככה מובא בתשובות הרשב"ץ ח"ג סימן קכ"ג), למה? כי במרץ מתחיל האביב, וכתוב "החודש הזה לכם ראש חודשים ראשון הוא לכם לחודשי השנה" (שמות י"ב ב). הכל מועתק מאיתנו. **4. בימינו מסופר על זוג חילונים, שהיה גר מולם שכן שומר תורה ומצוות, ובליל שבת הוא הולך עם הילדים שלו לבית הכנסת, והם מסורקים ורוחצים ולבושים יפה, וכשהזרים אומרים "שלום עליכם", ומאשרים ושמהים הוא ואשתו והילדים שלו. השכנים החילונים היו מסתכלים מבעד לחלונות, ואומרים: איזה יופי ואיזה אושר יש להם בשבת, לנו אין דבר כזה. מסכנים שאין להם דבר כזה.**

5. ויותר מאוחר בזמן מוחמד, היו שתי קהלות "כייברי" ו"קאינוקה" שהרס אותם אחת, ומתחילה הלך לקהילה הקטנה שביקשו מהקהילה הגדולה לעזור להם, אבל אמרו להם: אנחנו "ברוגז" אתכם. טפשים שכמותם. אחרי שחיסל את הקטנה, הלך לגדולה ואמר להם: אתם לא עוזרתם לאחייכם ועכשיו אני מטפל בכם. היה שם יהודי שאמר לחבריו: רבותי, בליל שבת הערבים לא יודעים שאנחנו נלחמים בשבת, בואו נתקוף אותם בהפתעה. אמרו לו: מה פתאום? מי שמחיל שבת יעניש אותו האלקים. שתי הקהילות אלה נהגו לשמור בעונותיהם הרבים ולא נשאלו אפילו אחד מהם, כי לא ידעו את זה. (הערבים כתבו את הסיפור הזה, וגם את שם האדם שאמר את זה). אח"כ למדו **שפיקוח נפש דוחה שבת,** וצריכים לשמור את השבת.

6. ויש להם מנהג אחד שלא יודעים מאיפה בא להם, שחמשים יום אחרי שמחת תורה עושים "סהרגא". ואומרים כל מיני השערות בזה.

"יה אכסוף נועם שבת"

א. שבוע טוב ומבורך. יישר כח לכל הפייטנים. אתם יודעים ששום תענוג לא ישוה לתענוג של הפיוטים של שבת, לרבות התענוג של השלג שפיזר רון קובי שעלה בטבריה... הוא פיזר שלג בשביל לשחק בו בשבת, ומיד במוצאי שבת הוריד אותו שלא יהנו מזה שומרי השבת. טפש שכמוהו, אומלל שכמוהו. היום ברדיו חוזרים על החדשות שנאמרו בשבת שוב במוצאי שבת, כי מתחשבים בשומרי שבת (ככה שמעתי), ואילו הוא נלחם בהם. אבותיו היו שומרי שבת, ואבות אבותיו היו תלמידי חכמים וצדיקים. **אבל אתה חושב שאתה הראשון שעושה את זה? עוד לפניך נלחמו בשבת היוונים והרומאים והגרמנים והרוסים, וגם אחד כאן "דב תבורי" ראש העיר של פתח תקוה? אבל בסופו של דבר הוא ירד, וגם אתה תרד בסוף.** אם תחזור בתשובה בבקשה, ואם לא תחזור - יש פסוק מיוחד עליך, קובי רון בגימטריא "והוא יהיה פרא אדם" (שם ט"ז י"ב), כי זה פרא אדם שאינו מתחשב בתושבים שלו, והרי עשרים וחמשה-שלושים אחוז שומרי תורה ומצוות, למה להכעיס? לפתוח ולעשות מוזיקה ולפתות את האנשים, ולומר שמי שיסע באוטובוס בשבת יסע בלי תשלום, ועוד מעט יתחיל לשלם סכום גדול מכיס העירייה לכל מי שיסע בשבת. טפש מטופש.

"השבת נועם הנשמות והשביעי עונג הרוחות"

ב. כל אומות העולם למדו מהשבת שלנו. אתם חושבים שמאז ומתמיד הנוצרים היו חוגגים שבת ביום ראשון והערבים ביום ששי? זה לא נכון, כי בזמן החרבן לא היה שבת בעולם חוץ מאצל עם ישראל. כתוב במדרש (איכה רבה בפתיחה למדרש אות י"ז) שהרומאים היו עושים תיאטרון, ומשחקים שם על היהודים, ואומרים: כל מה שמרויח היהודי הזה בימי השבוע הולך לו בשבת, כי הוא קונה כל הדברים הטובים בשר ודגים ובשמים ויין וכל מיני מטעמים ואח"כ אין לו כסף, וכשהוא רוצה להסיק את התנור שובר את הרגלים של המטה ומסיק בהם את התנור, וממילא אין כבר רגלים למטה שלו, והוא שוכב ברצפה והכל מלוכלך ומלא עפר ואבק. **אחרי מאתים שנה ראו שהם צוחקים על היהודים, אבל היהודים צוחקים עליהם כי הם מאושרים בשבת, והחליטו לעשות ג"כ שבת.** אבל אמרו: אם נעשה את זה ביום שבת יאמרו שנעשינו יהודים. לכן עשו יום לפני יום אחרי, וזה הנצרות והאיסלאם. **הם מחקים אותנו ואנחנו מתביישים במקור**

- אבל נשאר לו מהם דבר אחד, המרוקאים נוהגים לקחת קצת מלח בימי העומר נגד עין רעה, והוא למד מזה שהמלח נגד עין רעה, "והוא נער את בני בלהה" (בראשית ל"ב), נער ראשי תיבות נגד עין רעה... ולכן כאשר נכנס פעם ראשונה למשרד שלו, חבר או קרוב שלו פיזר בלח על כל הדרך. זה מה שנשאר לך מהיהדות? ! בן פורת יוסף... שכחת את השבת, שכחת את כיפור, ואתה מסייע אוטובוסים בהכרח בשבת.
- כל ליל שבת **הרב ברוך שמעון סלומון** ע"ה היה מאסף ומדבר מול קולנוע "היכל" שם, שייחבר ולא יישאר ממנו כלום (ואיני יודע אם נשאר היום או לא). כתוב על האדם הזה (דב תבורי) שישאר בניו ובני רדתי כלום רק ראשי תיבות, כי **ד"ר ראשי תיבות דב תבורי**...
- ויותר מזה, הנוצרים עושים פסח וקוראים לזה "פסחא" (פעם מישהו כתב "מחא פה פסקא", כי הוא חשב שזו מלה ברומית), ובמשך שלוש מאות שנה הם לא ידעו מתי לעשות פסח, ולכן היו שולחים לסנהדרין באותו הזמן: תגידי לנו מתי הפסח שלכם. ומתי החליטו לעשות חשבון משלהם? ראיתי כתוב בספר גלילות הארץ שבשנת 325 למנינם (זה יוצא בשנת ארבעת אלפים פ"ה, קצת אחרי ימי רב חסדא) אמרו: זו בושה בשבילנו לדעת חג פסח מהיהודים ולא יתכן כדבר הזה, לכן עשו חשבון משלהם. אבל פעם הם היו שואלים את היהודים על זה. בספר הנ"ל כתב שעל זה התכוונו חכמים (שבת ע"ה ע"א) שאמרו: איזו

עמוד גרפי: האלף 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
16:50	18:03	י-ם
17:07	18:05	ת"א:
16:55	18:03	חיפה:
17:08	18:05	ב"ש:

להקדשות והנצחות : 052-7130552

יודעים אותם, אבל הם יודעים שהיום הזה אסור במלאכה, לומדים תורה, ומתאספים כולם ועושים סעודה כיד המלך (היום יש רבנים מהעדה הזאת כמו רבי ראובן וובשת מנתיבות, שיכולים לספר לכם מה היו עושים שם באתיופיה). באתיופיה ובתימן ובכל העדות שמרו על השבת. וכי אנחנו נבוא היום בארץ ישראל ונלחם בשבת? מי יוכל להילחם בשבת? אלה שנלחמים כיום, בנייהם ובני בנייהם ישמרו שבת.

צריך ללמוד איך לקרב כל יהודי לשבת

ד. לפני מאה שנה ויותר, כל יהודי שבא מרוסיה לאמריקה למצוא פרנסה שם, כי אמרו להם שזו "ארץ הזהב", רואה שאין לו מה לאכול שם. יהודי הולך לבית חרושת של יהודים ומבקש לעבוד שם, וביום שבת לא בא לעבודה. ביום ראשון בעל הבית שואל אותו: איפה היית אתמול? אומר לו: לא הרגשתי טוב. אבל שבת הבאה שוב לא בא לעבודה. בעל הבית אומר לו: אני יודע שאתם לא באים לעבוד כי יש לכם שבת, אבל כאן עובדים שבעה ימים בשבוע, ואם לא תרצו תלכו מכאן. הם יהודים שומרי תורה ומצוות שבאו מאירופה, והיו נמצאים בצער גדול. מה עשה הקב"ה? הפך את לבם של הגוים, "הפך לבם לאהוב עמו" (ע"פ תהלים ק"ה כ"ה), והחוק באמריקה היה שהבנקים סגורים בשבת, ואותו דבר בצרפת⁷. לפני חמשים שנה באמריקה, אנשים היו הולכים לעבוד בשבת, כי זו סכנה להיות יום אחד בלי עבודה... ובא הרב יעקב קצין זצ"ל ואמר להם: בואו נעשה לכם מניין מיוחד בשבילכם, "מנין של מחללי שבת", ותבואו להתפלל מוקדם מאד בשש וחצי בבוקר. קמו עליו רבנים: איך אתה עושה דבר כזה? אמר להם: "מתוך שלא לשמה בא לשמה" (פסחים ג' ע"ב), שלא יפסידו תפלה וקידוש בשבת. והיו עושים ככה, מתפללים במנין כמו שומרי שבת, עושים קידוש בבית הכנסת ואוכלים מזונות, והולכים לעבודה. אבל לאט לאט התחילו לשמור שבת, כי אמרו לעצמם: היתכן שונאמר בתפלה "שמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג" ואח"כ נלך לעבודה?! בושה וחרפה. ולא עבדו יותר בשבת. הוא ידע מראש כיצד אפשר להחזיר בן אדם, ממדה אחת ממצוה אחת ומתפלה אחת. ככה היה גם פעם עם יהודי אחד שהיה לו קול נעים והיה בא לבית הכנסת, יום אחד הפסיק לבוא בשבתות חודש חודשיים ושלושה חודשים. פגש אותו רבי אפרים כהן ע"ה שהיה ראש המקובלים ותלמידו של הבן איש חי⁸ ושאל אותו: איפה אתה? "נעים זמירות ישראל". אמר לו: אגיד לך את האמת, אני לא יכול בלי עישון, כי איך אפשר לחיות בלי עישון?! ... אבל בושה לעשן ולבוא לבית הכנסת, איך אעשה את זה?! אמר לו: כמה אתה מעשן ביום? אמר לו: עשרים סיגריות. אמר לו: תוריד סיגריה אחת ותעשן רק תשע עשרה סיגריות. התפלא: זה בסדר? אמר לו: כן, העיקר פחות אחת לכבוד שבת. אמר לו: קיבלתי. בליל שבת בא לבית הכנסת, והתחיל לשיר והיה לו תענוג גדול. חזר הביתה, ואמר: עכשיו שרתי לכבוד שבת ואעשן? אני משוגע?! החליט שהוא לא מעשן. עשה סעודה בשמחה רבה. קם בבוקר והלך להתפלל במנין של שחרית. אחרי התפלה, אמר: נשאר לי עוד כמה שעות בלי עישון בשבת, מה יכול להיות מזה?! עד שלא עישן בכלל. בזכות שאמר לו הדבר הזה. צריך ללמוד איך לקרב יהודי, שלא יעשו שלג ושטויות כאלה. מה ייצא לך מזה?! איפה השכל שלך?! וכי אבותיך הלקו אותך ונתנו לך מכות שתשמור שבת?! אני בטוח שלא חייבו אותך בכך, אלא דיברו איתך בנחת. "דברי חכמים בנחת נשמעים" (קהלת ט"ז), והרב עובדיה ע"ה אומר: דברי חכמים בנחת - נשמעים, אם מדברים לאדם בנחת זה נשמע ומקבל את זה. ולאט לאט יהיו לנו חברי כנסת שכולם שומרים שבת, ואין הבדל ליכוד או מילכוד? .. וגם הבג"ץ וכל השופטים יהיו שומרים שבת, וכשבאים בתנועה יהיו יהודים שמוכרחים לעבוד בבנקים בשבת, והיו מתפללים שחרית מהר במנין מוקדם עוד לפני הנץ החמה, הולכים ועושים קידוש ואוכלים מזונות כי "אין קידוש אלא במקום סעודה", ואח"כ הולכים לעבוד בבנק. וכאשר יצא החוק שהבנקים סגורים בשבת, איזו שמחה היתה להם, והייתו רואה את זה על הפנים שלהם.

8. הוא היה מכבד את הבן איש חי עד מאד. פעם אחת היו לומדים ביחד ב"בית זלכה", ובא איש או אשה לשאול שאלה את הבן איש חי. קם ממקומו והלך עם גרביים לענות לשואל בדלת. רבי אפרים לקח את הנעללים של רבי יוסף חיים ע"ה, והתחיל לנשק אותם. הבן איש חי חזר ואמר לו: מה קרה לך? השתגעתי?! אמר לו: הנעללים האלה כמו תפלין בשבילי.

9. הנה השבוע בפריימריז בליכוד זכו כמה במקומות הראשונים והם שומרי שבת, במקום הראשון (אחרי ביבי) יולי אדלשטיין שהיה שומר שבת עוד ברוסיה, ובמקום הרביעי גדעון סקר, וכמה שעשו לו "סערות" וזה במקום הרביעי. פעם אמרת לו שיר שהיו שרים אותו (אני זוכר את זה, קראתי את זה לפני ארבעים-חמשים שנה): "מסביב יהום הסער, אך ראשנו לא ישח, לפקודה תמיד אנחנו, אנו אנו הפלמ"ח", כולם סוערים נגדך אבל אתה תישאר. ועוד אחד מיקי

לפסוק הלכה יפתחו את הרמב"ם במקום כל השטויות האלה⁹. למה אנחנו היום מתביישים בתורה ומעדיפים "משפטים לא יחיו בהם" (יחזקאל כ"ה)!!

חכמת רבנו שלמה

ה. פרשת השבוע "תרומה" פרשה נפלאה מאד. רש"י ע"ה מפרש אותה כ"כ"פה בלי לעשות אפילו ציור אחד, ולכן אומרים בהפטרה "ה' נתן חכמה לשלמה" (מלכים א' ה' כ"ה). שנתן חכמה מיוחדת לרבנו שלמה יצחקי. ופעם מישהו כתב על רש"י: "החכם מכל האדם בדורות ההם". רש"י היה אמן האמנים להבעה, וכשמביע דבר כותב במלים מדוייקות וקצרות, וכל מלה תורמת מכחה להסבר הענין. מי שלא מבין יחזור עוד פעם או עשרים ושלושים פעם, ויבין את זה.

ועורות תחשים

ו. והנה דיבור אחד רש"י בפרשה (שמות כ"ה ה'): "תחשים" - מין חיה, ולא היתה אלא לשעה, והרבה גוונים היו לה, לכך מתרגם "ססגונא", ששש ומתפאר בגוונין שלו. מה אכפת לרש"י שיש לה הרבה גוונים ומפרש את התרגום? הרי הרבה מלים של התרגום שלא מפרש אותם כי זו מלה בארמית. אלא היתה לרש"י קושיא עצומה, שהרי מתחלה כתב (ע"פ מדרש תנחומא פרשת תרומה פ"סקא ו') שתחשים זו חיה שהיתה לפי שעה בימי משה רבנו ונעלמה, וא"כ איך אונקלוס מתרגם "ססגונא" בדבר שלא קיים היום?! הרי צריך להשאיר את המלה תחש כמות שהיא, וכי יתרגם גם אברהם ויעשה "אב המון גוים"?! לכן רש"י עונה על זה, שאונקלוס קיבל מרבתינו שיש לתחש הזה הרבה גוונים, והוא "שש גונא", וכמו טווס שיש לו כל מיני צבעים והוא שמח בחלקו ומתפאר בזה, אותו הדבר התחש הזה, לכך אונקלוס מתרגם "ססגונא", ששש ומתפאר בגוונים שלו.

קסוא או קצבא?

ז. עוד מלה אחת שרש"י כתב בפרשה (שמות כ"ה כ"ט): "וקשותיו" - זה קנים, ובלשון ערבי כל דבר חלול קרוי קסוא. אבן עזרא (שם) כותב: רש"י לקח את זה מרבי נתן בעל הערוך, אבל המגיד לו כיחש לו בזה. כלומר בעל הערוך לא ידע ערבית, כי הוא היה ברומא ומכיר איטלקית¹⁰, ושאל מישהו ואמר לו שבערבית קוראים לקנים קסוא. ובאמת זה נקרא "קצבא". אבל אינה קושיא, קודם כל לגבי הצד"י, הרי הצד"י והסמ"ך דומים מאד, ומצאנו יצחק בצד"י וישחק בשי"ן (ירמיהו ל"ג כ"ו. ועוד), ואין שום בעיה בזה. ולגבי הוא"ו והבי"ת, אבן עזרא היה מבטא את הוא"ו כמו בערבית, וכמו שהעריבים אומרים וא"ו. וזהו הביטוי האמיתי¹¹. ויש הוכחות על זה, אבן עזרא (שמות ג' ט"ו) כותב "הוא"ו באה מהתחברות השפתיים". וגם בפירושו לקהלת (ה' א') כותב השגות על הפיוטים של הקלירי (זה פייטן קדמון כמה מאות שנים לפני אבן עזרא), איך

וזהר ששומר שבת (פעם ניסה לעשות פשרה באוטובוסים, ולא יודע מה עשה בזה). פעם שאלתי חברי-כנסת שומרי שבת: אתם הולכים בשבת לבית הכנסת? אמרו לי: אנחנו לא הולכים ביום אלא בליל שבת בלבד. למה? כי הם קמים מאוחר. אבל יש מניינים מאוחרים בשבילכם, "מאחרים על היין" (משלי כ"ג ל), בתשע ועשר בבוקר. ובאיצקוביץ' תמצאו תמיד מניינים שם. אבל אני חושב סיבה אחרת לזה, ואניד לכם: הרצל שהיה מתבולל (או חצי מתבולל) כתב ספר "אלטנוילנד" על המדינה הזאת שראה בדמינו (לנד זה מדינה ואלטנוי זה ישנה-חדשה, ותירגמו את זה לעברית), והביאו קטע משם שהוא חולם ככה: "בבית המקדש שייבנה ישירו לכה דודי בליל שבת". זה מה שהוא יודע מהיהדות. לכן אלה הולכים לבית הכנסת ושרים "לכה דודי" בליל שבת בלבד. אבל אתם יודעים איזו חכמה יש בפרשת השבוע? תקשיבו ותלמדו אותה. והיום יש תחשים מכל הסוגים שיסבירו לכם את הפרשה לפי המדע. לפי היידע, לפי הסטוריה, למה אתם בורחים מהתורה?! איך אמר ירמיה הנביא? "מה מצאו אבותיכם בי עוול כל רחוק מעל, וילכו אחרי ההבל ויהבלו" (ירמיה ב' ה').

10. הנה למשל בצרפת, היתכן ששופט עליון יפסוק בלי להזדקק לקודקס של נפוליאון? אין דבר כזה אצלם, כי שופט שלא יודע את זה מגלגלים אותו מכל המדרגות שם. אבל רק אצלנו צריכים לקרוא כל ספרי החקים של הגוים, ואילו את הרמב"ם והגמרא וההלכה לא לומדים, רק משתמשים בהם קצת. פעם ראיתי פסק-דין של שופט שכותב "לאפוקי" "מגו", מאיפה למדת את זה? אלא מלמדים אותם כמה מלים לצאת ידי חובה... אבל עוזבים את התורה כמות שהיא עם החכמה והיידע שלה. פעם אומות העולם היו תופסים בן אדם, ואומרים לו: אתה רצחת את פלוני, ואם הוא אומר שלא רצח אתמרים לו: תוכיח שלא רצחת אותו, והוא אומר להם: אתם מאשימים אותי, אז תוכיחו אתם שרצחתי. אבל הם היו עושים ככה. אחרי מאות שנים הבינו שהם כסילים ובווערים, שהרי "כל ישראל בחזקת כשרים", וכל אדם בחזקת כשר, ואם אתה בא להאשים אותו הרי "המוציא מחבירו עליו הראיה" (בבא מציעא ב' ע"ב ועוד). זה דבר שלקחו מהתורה, ועוד כמה דברים שלקחו מהתורה.

11. "רבי נתן מרומי", ככה רש"י בפסחים¹¹ קורא לו פעמיים.

12. פעם לימדתי תלמידים בחו"ל את זה, ובא הרב ניסן פינסון ע"ה ואמר להם: אין בעולם מי שאומר וא"ו ככה. היה שם תלמיד בשם חיים בן רבי ציון חזקיה, ואמר לו: הרב, היום מליני בני אדם מדברים באנגלית ושם יש אות כזאת W. ובאנגלית קוראים את זה וא"ו בביטוי הזה (כמו בערבית), וא"כ ראינו שיש דבר כזה.

לעילוי נשמת
בחייו רפאל בר מנונה
נ"ע כ"ג חשוון תשנ"ב
היתה הרואה בת שאשיה
נ"ע ה' אדר תשס"ז
ת.נ.צ.ב.ה.

לע"נ מרת הדסה אביגד
רבקה יסכ"ה
בת הרבנית אביבה מרים
תלחטון, בתו של מוה"ר
הגרי"י בראד שליט"א

לעילוי נשמת
אריה מרדכי
בן דיאמנטה
סרוסי ז"ל
נלב"ע כ"ה שבט
התשע"ט

לרפואת
רבקה חיה
בת חנינה
אסנת

לרפואת
יוסף חי כהן
בן מעטודה

עושה חרוזים "לוי" עם "נביא"? ומה הקושיא שלו? הרי זה חרוז טוב מאד. אלא שאבן עזרא קרא "לוי" בוא"ו לפי הביטוי הזה, וא"כ לוי עם נביא לא הולך ביחד. אבל רש"י ע"ה וספר הערוך קראו וא"ו כמו ב"ת רפויה. ויש כאלה שקוראים ככה¹³. וא"כ בשבילים קצבא בערבית זה ב"ת רפויה וזה כמו וא"ו, ולכן "קשותיו" זה בסדר בשבילים. אבן עזרא חשב שהטעו את רש"י ובעל הערוך בזה, אבל לא הטעו אותם.

משקל המנורה הטהורה

ח. בהמשך כתוב "ככר זהב טהור יעשה אותה" (שמות כ"ה ל"ט). כמה זה ככר? וכמה הוא משקל המנורה? אפשר ללמוד את זה מרש"י בפרשת פקודי (שם ל"ח כ"ד), שם הוא כותב שככר של קודש שלוש אלפים שקלים (וע"ע ברש"י בשמות כ"ה שם), וידוע שהשקל לפני שחכמים הוסיפו שנות היה חמשה עשר גרם (לפי זה משקל המנורה 4500 גרם), וכיון שאלף גרם זה קילו, א"כ הככר ארבעים וחמשה קילו. זה מדהים המנורה שוקלת ארבעים וחמשה קילו זהב טהור, וזה לפי דעת הרמב"ם (עיינו בפ"א מהלכות שקלים ה"ב). ואם נאמר שהשקל קצת פחות שזה ארבעה עשר גרם (כנראה מרש"י וכמו השקל של הרב זליכה ע"ה), א"כ הככר ארבעים ושנים קילו (עיינו בעלון הקודם אות כ.). פעם המנורה נטמאה, והצדוקים היו אומרים שהיא לא מקבלת טומאה, כי כתוב "המנורה הטהורה" (שמות ל"ט ל"ז), ואילו חכמי ישראל אומרים ש"מנורה טהורה" פירושה שעשויה מזהב טהור, אבל אם נטמאה צריכים להטביל אותה (חגיגה כ"ו ע"ב). וכתוב בירושלמי (חגיגה פ"ג ה"ח) שפעם חכמים הטבילו אותה, והצדוקים אמרו "ראו הפרושים האלה מטבילים לגלגל חמה", כלומר לקחו את השמש והטבילו אותה. הם ראו את המנורה כמו שמש זורחת (וע"ע בתוספתא חגיגה פ"ג ה"י"ב).

אורך החצר מאה באמה או בחמישים?

ט. בסוף הפרשה כתוב "אורך החצר מאה באמה ורוחב חמשים בחמישים" (שמות כ"ז י"ח). מורי ורבי מספר על אחד מרבני תונס רבי אליהו טייב ע"ה¹⁴, שהיה תופס אנשים פשוטים ואומר להם: תגידו לי, מאה באמה או חמשים בחמישים? או מאה אמה או חמשים אמה. אבל הפירוש הנכון כתוב בגמרא (עירובין כ"ג ע"א), ורש"י הרחיב אותו, והמלבי"ם הרחיב אותו יותר. מה הפירוש? אורך החצר כולה היה מאה אמה, אבל בתוך החצר היה המשכן "אהל מועד" שתופס מהשטח של החצר, והוא היה חמשים אמות קדימיה. זאת אומרת בכניסה לחצר המשכן חמשים באורך וחמשים רוחב אין שם כלום, ואילו יותר קדימה נמצא המשכן שרוחבו עשר אמות ואורכו שלושים אמה. אם תקח רוחב עשרה נשארו עשרים מאכא ועשרים מאכא, ואם תקח אורך שלושים נשארו עד סוף החצר עשרים אמה, וזה סימטרי בדיוק. וא"כ אורך החצר כולה מאה באמה ואילו הרוחב "חמשים בחמשים", כלומר רוחב החמשים זה דוקא באורך חמשים הראשונות, כי בחמשים שאחרי זה הרוחב הצטמצם כיון שהיה שם המשכן. זה פירוש כ"כ מתוק וכ"כ נפלא. (וע"ע בספר מגדולי ישראל ח"ב עמ' ר"ד). אדם צריך ללמוד את הפרשה. היום יש הרבה חוברות עם רמזים וחיידושים ופלפולים וסיפורי חסידים, אבל קודם כל צריך להבין את הפרשה, ורש"י נותן לנו את ההסבר לזה, והוא מדוייק להפליא.

"שקר שנאתי ואתעבה"

י. היום יש חוברת משונה ומוזרה, "לאורם נלך", ומה אגיד להם? כל אחד משתמש בי בשביל העניינים שלו. אבל לאורם של מי? של הרב עובדיה ע"ה ושלי. וכי יש לי אור? מה זה לאורם נלך? והם כותבים שם כל השטויות שבעולם, ובדברי "מרן ראש הישיבה" כותבים "איפו" בוא"ו. בטלנים שכמותם, מי כותב "איפו" בוא"ו? הרי זו משמעות אחרת, "ואם לא איפו מי יכיבני ויש לי לאל מילתי" (איוב כ"ד כ"ה), ופירושה אם כן. אבל אני כותבתי "איפה" בה"א, רק שמעתיקים ומשנים ואיזה אחד משרבט שם. אח"כ כתבו בשמי: "מה זה ארגמן? הרמב"ן אומר שזה אדום והראב"ד השיג עלינו". איך הראב"ד ישיג? ¹³ ויש הוכחה לזה מרבנו אפרים תלמיד רבנו תם (בפיט לחנוכה באוצר התפלות ח"ב דק"ג ע"ב), וגם מהגמרא (חולין ז' ע"ב) שאומרת "דברה תורה בלשון הוואי", ואנו אמרם "בלשון הבאי". והבאתי את ההוכחות האלה בשו"ת יצחק ירגן (ח"ב סימן ט' וחד"י סימן ט'). ¹⁴ אבא ע"ה מספר עליו שהיה גאון גדול וחרף מאד. פעם אבא בא ללמד בתונס בגיל שמונה עשרה בשנת תר"ך, וכולם היה להם בלבם, וכי תונס ריקה מחכמים שצריך להביא אחד מג' רבא? והיה אחד שמלמד בישיבת חברת התלמוד שם, אבל היה זקן מופלג בן שבעים פחות או יותר ולא היה יכולים ללמוד אצלו. אבא אמר לו: חן! ורצו להביא את רבנו של אבא רבי חויתה ע"ה, ובסוף אמר להם שיש לו בחור צעיר מתלמידיו בן שמונה עשרה, וזה אבא רבי אליהו טייב אמר לו: אתה באת ללמד אותנו כאן? אמר לו: קראו לי לבוא ובאתי. הביא לו טור ובית יוסף, ואמר לו: בוא נראה אותך אם אתה מבין את הבית יוסף הזה. היתה שם הגהה שלו והסתיר אותה, ושאל אותו על זה. אבא אמר לו: חן! לי זמן לעיין בזה. אמר לו: תבין מיד, אבא אמר לו: אם ככה לא צריך. ומאז לא בא אליו יותר. אבל אבא היה משבח אותו עד מאד, ואומר שהחרפות שלו מיוחדת. (עיינו בספר מגדולי ישראל ח"ב עמ' ר"א).

על הרמב"ן? "רח"ל... הרי כאשר נפטר הראב"ד היה הרמב"ן בן ארבע שנים. אבל אני אמרתי "הרמב"ם" והם לוקחים מהקלטת ומשבשים כרצונם, ולא בודקים איפה כתב הרמב"ם וכו' וכל השיבושים שבעולם, והכל על ראשי. תפסיקו להביא בשמי כלום, "העדר הטוב, טוב ממצאות הרע" אם תביא דבר רע יותר טוב שלא תעשה כלום¹⁵, או שתשלחו לי לעבור על זה. ועוד מכתירתי אותי שם "נשיא מועצת חכמי ארץ ישראל", אבל זו ביצה שעוד לא נולדה לא בחול ולא בשבת ולא ביום טוב... מאיפה הבאתם את המועצת הזאת?! למה תשתמשו בשקרים האלה? הרי אחרי מאה שנה יבוא אחד ויאמר עלי שהייתי נשיא מועצת, ובאמת לא הייתי נשיא ולא היתה מועצת, "נשיאים ורוח וגשם אין" (משלי כ"ה י"ד), אני לא סובל את השקרים האלה¹⁶.

"לבטא בשפתיים להרע או להיטיב"

יא. כולם חיים בשקר היום. אחד כתב ספר על התרגום, ואמר לי: לפעמים אני כותב משהו על כבודו אבל כוונתי לשם שמים, אמרתי לו: אדרבה עשה והצלח אבל לא אתן לך הסכמה, כי אני לא חייב לתת הסכמות לכל אחד ואחד, ו"בכל מדינה ומדינה ובכל עיר ועיר" (אסתר ה' ז'). והשני כתב ספר על המבטא, וכותב שם "המבטא של התימנים מפי משה רבנו, כי ממש רבנו עד התימנים לא היה שום הפסק ביניהם. אמנם חכמי הביניים רש"י ואחרים היו מבטאים אחרת, אבל אנחנו קיבלנו ישר ממש רבנו". וכי יש לך צילום או הוכחות לזה? מה הטירוף הזה? מה יש לכם?! וגם כותב שם "הקמץ זה או", אבל זה לא נכון, ואפילו האשכנזים לפני מאות שנים אמרו הקמץ אה. מנין לנו? רש"י בפרשת השבוע בפסוק "אשר אתה מראה בהר" (שמות כ"ה מ'), כותב: אם היה כתוב מראה בפתח פירושו מראה לאחריים, אבל כיון שכתוב מראה בחטף קמץ פירושו שאחריים מראים לך. מה זה חטף קמץ? והרי המ"ם בקמץ בלבד. אלא רש"י היה מבטא את הקמץ הרגיל כמונו הספרדים. ושבע פעמים בתנ"ך רש"י קורא לקמץ פתח ולפתח קמץ (עיינו בשו"ת מקור נאמן ח"א סימן תתס"ח ובמילואים שם), ומוכח שביטא את הקמץ כמו פתח. וגם היעב"ץ (ברכות מ"ז ע"א) כותב את זה. אנשים לא מבינים את זה, רש"י היה מבטא את הקמץ אה. (וע"ע בעלון מס' 4 אותיות ט"ו-ל"ט, ובספר קובץ מאמרים עמ' פ"ח וק"ב)¹⁶. אבל בספר הזה רוצה לחלוק על הכל, וכותב שבתמין שמעו ממש רבנו שהקמץ או, כאילו כל העולם שכח ורק התימנים זוכרים את זה, בן פורת יוסף... אל תשגע אותנו. אחד אמר לי: אנחנו התימנים אומרים את הגימ"ל ג'א, "מגיד דבריו ליעקב". מנין לכם הדבר הזה? זה המסורת ולא שואלים שאלות על זה. אבל הנה רב סעדיה גאון (בביאורו לספר יצירה פ"ב ב"ב) כותב שיש כמה אותיות שנמצאים בעברית ואין לנו אותם בעברית, וביניהם האות ג'ים. ואם כדברך הרי יש לנו אות ג'ימ"ל בעברית. וזו הוכחה של בעל שפת אמת (עמ' מ"ב)¹⁹. מה התשובה על רב סעדיה גאון? אמר לי: המבטא שלנו קדם לרב סעדיה, אמרתי לו: אולי קדם גם לאדם הראשון... איך יתכן כדבר הזה? בזמן רב סעדיה גאון לפני אלף שנה ויותר לא היתה מחלוקת בקריאת התורה, וכל העולם אשכנזים וספרדים היו אותו דבר בזה, לכן אם רב סעדיה גאון אומר שאין ביטוי ג'א, משמע שהגימ"ל זה כמו שאנחנו וכל העולם אומרים את זה. איך אתה דוחה את כולם ורק מה שאתה מחליט בלבד?! אמנם בכל עדה יש דברים טובים, ואם אדבר על התימנים אני יכול לדבר עליהם שעתיים, ואם אדבר על הליטאים זה ג"כ שעתיים, ואם אדבר על החסידים זה ג"כ שעתיים. אבל שלא יחשוב כל אחד שכל התורה מונחת בכיסו, אין דבר כזה בעולם, ומי שיחשוב ככה יברחו לו כל דברי התורה שלו מהכיס, ויישאר בלי כלום.

צריך להיות עניו ולקבל את האמת

יב. אדם צריך להיות עניו ולקבל את הדברים האלה. הרמב"ם ע"ה בהקדמה ¹⁵ הרב קול יעקב (סימן ל"ו אות ח') כותב משם שו"ת הרמ"ע מפאנו (סימן ל"ח) שאם יש לנו ספר תורה חסר תגין זה כשר, ואם עושים תגין לא כמו שצריך זה פסול. למה? כי העדר הטוב יותר טוב ממצאות הרע. ¹⁶ מיישהו ליקט הלכות מכל המאמרים שלי בחוברת אור תורה ועשה הלכות מזה, וביקש ועברתי ובדקתי אותם. אח"כ קרא לזה "מפי המלך", זאת אומרת שאני עושה את עצמי מלך. אבל אני לא מלך ולא בן מלך, "לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי" (עמוס ד' י"ד). אל תתן רשות לאחרים להשתמש כל מיני שקרים וזיופים בזה. אני לא סובל את זה. ¹⁷ למדתי גם שאם נביאו לך מכתב של רב ואתה כותב "אני מצטרף", זו בעיה, כי אח"כ יבואו עליך כל השאלות, ויבאו עליך כל השאלות האלה והשיגורן" (ע"פ דברים כ"ח ב'). אבל אני רק הצטרפתי והרב הראשון אחראי על הדברים, אבל אם אתה מצטרף משמע שראית ברוח הקודש הכל... לכן אני לא כותב גם את זה. ¹⁸ פעם אשכנזי אחד אמר לי: אתה רוצה להגיד שרש"י היה ספרדי? אמרתי לו: חס וחלילה, רש"י שלכם ואני לא לוקח אותו... אבל פעם אבותיכם היו מבטאים הכל כמו הספרדים. ¹⁹ אחד אמר לי: מה ההבדל בינינו? אתם אומרים "שאין לו קוף ולא דמות הקוף", ואנחנו אומרים "שאין לו גוף ולא דמות הגוף"... אבל אנחנו אומרים גוף ולא קוף, רק שבמחשבתנו גוף זה קוף כמו "ויגזר גורח" שיהיה לכם לבריאות...

בית ההוראה כסא רחמים
בנשיאות מרן רה"י רבנו מאיר מאזוז שליט"א
מנהל טלפוני: 02-5353-383
שעות פעילות בית ההוראה: א' - פ' 12:00-24:00 / ו' וזמ"ז: 08:30-11:30 / כ"א-כ"ב: 08:00-11:00
www.bitar.org.il

שלו לספר היד החזקה כותב: "וכתבת בו דברים קרובים", מה פירוש המלה הזאת? דברים שקרובים לאמת. משהו אחר יכתוב: זה דברים אמיתיים, ומה שאמרתיו זו האמת, וכל מי שחולק עלי ילך לגיהנם. אנשים חושבים שכל מה שאומר הרמב"ם זו התורה עצמה, ואי אפשר לחלוק עליו בכלל. אבל זה לא נכון, כי הרמב"ם היה עניו ואמיתי, "וכתבת בו דברים קרובים". בזמנו חשדו בהרמב"ם שיש לו גאוה, כי הוא כותב ספר בלי מקורות וראיות וכלום, והראב"ד (בהשגותיו להקדמת הרמב"ם) כתב עליו "כל קבל די רוח יתירא ביה" (דניאל ו'). הוא לא הכיר את הרמב"ם וחשב ככה, אבל לא היה בעולם עניו כמו הרמב"ם, רק שהוא עומד על האמת שלו. איך אני יודע את זה? פעם גר אחד שלח לו מכתב: כבוד הרב, אני לא מבין את הספר שלך "משנה תורה" כי הוא כתוב בעברית, תתרגם לי אותו לערבית. שמעתם דבר כזה? אם אדם ישלח מכתב לרב בעיר אחת: תתרגם לי את הספר שלך לערבית, הרי גיד לו: לך לג'הנם, "דבבר ראסף", אני צריך לתרגם לך? אבל הרמב"ם עונה לו בסבלנות: חבל לתרגם את זה, כי כל הנועמות של הספר תיפסד (שו"ת הרמב"ם דפוס ליפסיה ס' קנ"ח-ק"ס). ובאמת שיש חן מיוחד בלשונו הזהב של הרמב"ם. אבל הרמב"ם עונה לו על המכתב הזה, ואילו משהו אחר היה לוקח את המכתב, "ורוק לסל וחסל". הרמב"ם רצה לסכם את כל התורה כולה, כי אחרים עשו חיבור על איסור והיתר וכדו', והוא עשה על כל התורה כולה. לכן אין לו ברירה ולא היה יכול לכתוב מקורות, מי שיש לו קושיא שיקשה ומי שיש לו תירוץ שיתרץ. **אדם צריך להבין שבלי עונה אין טעם לכל החיים, צריך להיות עניו ועוד פעם עניו ועוד פעם עניו.**

ערך קריאת הטעמים בתורה ובמגילה

ג. עוד מעט קוראים "מגילת אסתר", ויש בני אדם שמזלזלים בטעמים, כי העיקר שיודעים לפלפל בגמרא. אבל מחר ילך לעבוד ואין לו זמן לפנות רגע לגמרא, וכשיבוא לדף יומי כשהוא עייף סחוט ו"מסטול" (כמו שאומר הרב עובדיה), ובקושי מבין כמה מלים, אבל צריך לגמור את הדף והוא מסובך, הוא חוזר הביתה והילדים שואלים אותו: אבא, איפה היית? ועונה להם: הייתי בדף יומי. מה למדת משם? אומר להם: הייתי ישן כל הדף היומי... **לכן תתן לו דבר שיהנה ממנו, תתן לו טעמים ותיקון סופרים, תתן לו בן איש חי, תתן לו הלכות, וחומש ברשי"י, שיהנה מהתורה.** אנשים לא יודעים מה ערך הטעמים. הרב עובדיה ע"ה היה אומר שע"פ הקבלה יש ארבע דרגות טעמים נקודות תגין ואותיות (האיותיות בעולם העשיה, התגין בעולם היצירה, הנקודות בעולם הבריאה, והטעמים בעולם האצילות. הטעמים הם הכי חשובים מכולם (עץ חיים ח"א שער ה'). צריך ללמוד טעמים, וגם במגילה. אמנם פעם היה מנהג לקרוא אותה כאגרת ומוזכר בריטב"א ובמאירי (מגילה י"ט ע"א), אבל בכל העדות קוראים עם טעמים את המגילה. המגן אברהם (סימן תרצ"א ס"ק י') מתיר לכתוב את הטעמים בתוך המגילה, ואם אדם שוכח את הטעמים, כמו בפסוק "באמרם המלך אחשורוש אמר להבין את ושתי המלכה לפניו ולא באה" (אסתר א' יז), יקח את המגילה ויעשה שם פזר גדול וכו'. (וע"ע בספר סנסן ליאיר עמ' שצ"ו).

הטעמים מחזירים אנשים בתשובה

יד. הטעמים האלה יכולים להחזיר אנשים בתשובה²⁰, ואתם לא יודעים כמה

הם יכולים להחזיר בן אדם²¹. לא בחנם כתוב בגמרא (מגילה דף ל"ב ע"א): אמר רבי יוחנן, כל הקורא בלא נעימה ושונה בלא זמרה, עליו הכתוב אומר "וגם אני נתתי להם חוקים לא טובים ומשפטים לא יחיו בהם" (יחזקאל כ" כ"ה). אמנם אביי מתקיף שם, "אטו משום דלא ידע לבסומי קלא משפטים לא יחיו בהם?" וכי בגלל שהוא לא יודע לעשות קול נעים זה נקרא "משפטים לא יחיו בהם"?²² אבל לא הכוונה שלו שלא לעשות טעמים, אלא שזו גוזמא לומר שמי שקורא בלי טעמים נקרא "חוקים לא טובים". אבל אפשר לומר שמי שקורא בלי טעמים בסוף יקוץ בקריאה, כי כשתקרא בטעמים אתה זוכר את הלשון של הפסוק כולו, ואם תדלג מלה אחת או שתיים מיד תשים לב לזה, כי לא יכול להיות שיבוא סגולתא אחרי אתנח וכדו' אלא צריך באמצע כמה מלים, וממילא זה מזכיר לך את הפסוק. וגם אתה יכול לומר את זה לחילוניים שרוחקים מהתורה, תטעמו את התורה. דוד המלך אומר: **"טעמו וראו כי טוב ה'" (תהלים ל"ד ט'), מה זה "טעמו"? תקראו בטעמים²³** צריך להמשיך ולהנחיל את הטעמים. ואולי פעם אחת יבוא "טמבל" אחד רחוק מן התורה וישמע את המנגינות האלה, ויחזור בתשובה²⁴. אדם שילמד בטעמים יוכל להחזיר אלפים ורובבות בתשובה, לכן תעשו ותלמדו את זה. מקום שלא לומדים טעמים הם מסכנים ואומללים, אמנם אתה יודע לפלפל הרבה, אבל מה תעשה עם הפלפול הזה? אומרים שפלפול של הגמרא זה "ספורט של המח", וכי תוכל להילחם בספורט הזה עם אדם שלא יודע כלום?! הוא לא יבין אותך בכלל. לכן יש תורה שבכתב ויש תורה שבעל פה ויש טעמים, ותעביד את זה לדורות הבאים. אפשר לומר שאם חוץ קובי היה שומע טעמים היה חוזר בתשובה, אבל הוא לא שמע מה נעשה לו?! "רק אין יראת אלקים במקום הזה" (בראשית כ" י"א), רון קובי ראשי תיבות רק, "אכין ורקין מיעוטיין" (ראש השנה י"ז ע"ב)... אבל יום אחד ישמע ויבין וידע שהתורה זה לא עונש, אלא היא חיים ואושר. אני בא במוצאי שבת לכאן, ושומע את המנגינות האלה, "עיני לך עיני לך יום שבת יום מנוחה",

21. היה מעשה בבחור שלמד בתלמוד תורה "האיש משה", והמנהל שם (ר' שי אילמך) בוגר הישיבה היה מקפיד על תלמידים שכיבדו תיקון סופרים וגם את המגילה בטעמים. היה בחור שובב בכיתה ה' שהתחיל לעשות בעיות שם... סבלו אותו עד כיתה ח', וכשיצא נשמו לרווחה ב"ה, "ויאמר המלך כלהו" (ע"פ אסתר ז' ט'). אחריו אותו מאן. אחר הוא עזב את התורה ונכנס לצבא, ושם לא היה שומר. והנה בליל פורים, החיילים אומרים: מי יכול לקרוא לנו מגילה? אדם מי נשלח ומי ילך לנו? (ע"פ ישיבה ה"ח). אמר להם: אני יודע לקרוא. התפללו: אתה בן אדם רחוק מהתורה, אמר להם: אני יודע לקרוא גם עם טעמים. הם היו מוכנים שמשהו יקרא להם אפילו בלי טעמים כמו סיפור, כמו אגדת אגת או לא מצאו. והנה הוא התחיל לקרוא להם בטעמים, איזה תענוג היה להם. אמרו לו: לא ידענו את הכבוד שלך, אתה תלמיד חכם. והתחילו לכבד אותו. הוא התבייש ואמר לעצמו: **הם מכבדים אותי ואני אחלל דבר כזה.** והתחיל לשמור שבת.

22. רבי יוחנן אמר את זה גם על מקום אחר. כתוב בירושלמי (עירובין פ"ג ה"ט) שרבי יוחנן שהיה בארץ ישראל אמר על יום טוב שני של גלויות שנושים בחוף לארץ, "עליו נאמר משפטים לא יחיו בהם". למה? כי יש סתירות ביום טוב הזה. למשל ליל שני של פסח באים הביתה ואומרים הגדה ומשמע שזה ליל פסח, אבל בבית-הכנסת שפירת העומר, והרי זה מראה שהחג נגמר כי כתוב "וספרתם לכם ממחרת השבת" (ויקרא כ"ג ט"ו). לכן היתה עצה של הרב חיד"א (בכ"י יוסף סימן פ"ח אות ה') שקודם כל נאמר הגדה ונעשה כל הסדר ואח"כ ספור ספירת העומר. והמקור לזה בתחמת דברים מים (ה"ב דיני העומר פרק א' אותיות ט"ו). והרב חיד"א מחתילת כתב שזה לא יתכן כי אסור לאכול לפני ספירת העומר, ה"עביץ (מר וקציעה סימן פ"ט) יד על החמ"ץ בחימה רבה ובקצף גדול, ואמר שעשה את זה נתן העזתי שהולך אחרי שבאני צבי, אח"כ הרב חיד"א (שו"ת חיים שאל ח"ב סימן י' אות ב') כתב שכבר כמה חכמים לפניו אמרו את זה, כמו המקובל רבי נתן שפירא בעל מצת המיורים והרמ"ע מפאנו (מעין גנים דף ל"ה ע"ד) ועוד חכם אחד. וחזר בו וכתב: **ולכן אני נוהג עכשיו ככה, לספור את העומר אחר ההגדה.** היום יש סידורים ישנים שכתוב בהם אחרי ההגדה: "בזמנו אל תשכח לספור העומר, ויציל אותך האל השומר, מגזירות קל וחומר" (מה זה גזירת קל וחומר? שה' יציל אותך מגזירות קלות וחמורות). אבל עם כל זה עדיין לא אפיק מחולש, כי מה זה יעזור לנו? והרי כשאמרת ספירת העומר משמע שהחג נגמר, ומאיך אמרת בקידוש את חג המצות הזה? ויש יותר מזה **ביום שמיני עצרת בחוף לארץ**, שהגמרא (סוכה מז"ע א') אומרת "והולכת יתובי יתבינן וברוכי לא מברכינן", כלומר יושבים בסוכה כי אולי זה שביעי של סוכה, ולא מברכים לישב בסוכה כי אולי נגמרה מצות סוכה. אבל הם אומרים "ביום שמיני חג עצרת הזה" ויושבים בסוכה, והרי זה תרתי דסתרי. לכן רבי יוחנן אמר על זה "חוקים לא טובים ומשפטים לא יחיו בהם". זה דרכו של רבי יוחנן בדבר שלא חלק בהלכה.

23. הרב תופכי שליט"א (ראש ישיבת באר יהודה) אמר לי: תלמידים באים ללמוד בישיבה שלי, וקוראים את הגמרא כמו מרצה אבונברסיה, ואולי כעם באו אחת או לשניים מחולשים שלכם מכסא רחמים, והם קוראים את הגמרא בטעם ובמנגינה, "וממאי דהאי ובא השמש ביאת השמש והאי וטהר טהר יומא" (ברכות ב" ע"א), זה נחת רוח. צריך ללמוד ככה.

24. בחו"ל היו ערבים יושבים על יד בית הכנסת המפואר שם "הדדי" (היום הכל הלך כבר בעוונתם, ושמועיים את אשר מזרחי ז"ל שקורא למשל "ויגש אליו יהודה", והיה נראה כאלו יהודה בא בלבוש את יוסף... והם היו נהנים מזה. הערבים שם היו יודעים על התוכן של הפרשה, כי היו הרבנים שם מסבירים אותה בעברית ובאים הערבים ושמועיים על יוסף הצדיק וכל הסיפורים האלה. לפני כמה שנים היו ערבים בתנוס שמועיים את הסליחות ממש חבושה שיבדל לחיים שהיה קורא לפני הרב עובדיה ע"ה, וזה היה תענוג להם (כי הם מבינים עברית פחות או יותר), והם היו מחפשים אולי יש שם קללות אבל רואים שאין קללות בכלל, "חרפוני צוררי, אויבי ושוורי, הקשב נא אמרי, בבואי בפחדך", אין שום קללה כאן, תענוג לשמוע את זה.

חדש!!

בס"ד

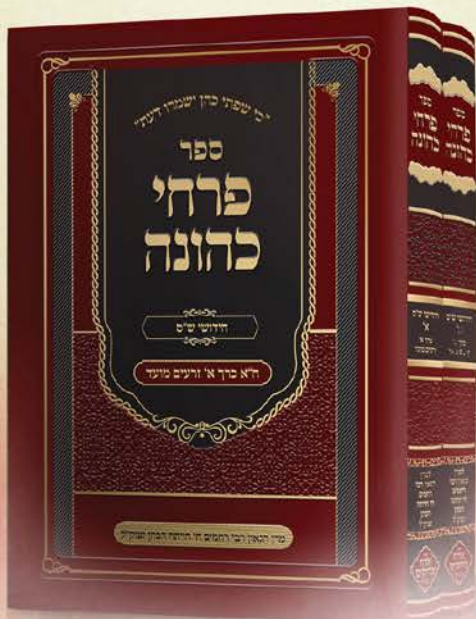
בשורה טובה ללומדי התורה

צא לאור הספר שכולם חיכו לו

פרחי כהונה ח"א ב"כ

מאת מורנו זרבנו ועטרת ראשנו

רבי רחמים חי חויתה הכהן זצוק"ל

חידושים על הש"ס

עם אלפי תיקונים והוספות מכתב יד.

ניתן להשיג

בישיבת "חכמת רחמים" מושב ברכיה

לפרטים: 08-6727523

העינים שלי לשבת. וכי יש להם דבר כזה? רק לכדור או למלחמות בחירות או מי יהיה ראש הממשלה ("הו-הא מי זה בא, ראש הממשלה הבא", בעירער בערבה...), אבל הכל הבל וריק שטויות והבלים, מה אכפת לנו מזה? הרי יש מנהל מלמעלה, ומה שיחליט זה מה שיהיה.

פתיחת פקק של בקבוק בשבת

טו. מותר להוריד טבעת מבקבוק של קולה וכדו' בשבת. אמנם הרב אוירבך ע"ה (שמירת שבת כהלכתה פרק ו' סעיף א') אוסר בזה, ואומר שהבקבוק היה אטום וכשתפתח ותפריד את הטבעת ממנו עשית אותו כלי, כי אתה יכול לסגור בו בקבוק אחר. אבל לכל בקבוק יש פקק משלו, וגם התכלית של הפקק הזה היה לשמור על המשקה שנמצא בבקבוק, וכשתפתח אותו עדיין שומר כמו שהיה, וכי בזה עשה אותו עכשיו כלי? ואם תאמר לי שיוכל להשתמש בו במקום אחר, הרי בדרך כלל לא עושים את זה. החזון איש (חאו"ח סימן נ"א אות י"א) כותב שאחרי שמוציאים טונה או סרדינים מהקופסא משתמשים בה "לבורית ולמסמרים", כלומר לסבון ולמסמרים. אבל היום ב"ה יש לנו כלים בלי סוף²⁵. ויותר מזה, גם זה לא נקרא "כלי" כאן, כי המגיד משנה (פי"ב מהלכות שבת ה"ב) כתב סברא נפלאה ש"כלי" זה דבר שתלוי במחשבתו של האדם, מה הפירושו? אם למשל אדם לוקח סכין ומשחזי אותה, הרי עשה אותה כלי ועכשיו יכול לחתוך בה, אבל אם אף אחד לא היה צריך סכין חדה, ואדם לוקח סתם ברזל ומחדד אותו זה לא נחשב שעשה כלי, כי "כלי" צריך להיות במחשבתו של האדם, שעושה אותו כלי לשימוש מסוים. הבן איש חי (ש"ב פרשת משפטים אות ט') כותב בפשיטות שמותר לחצוץ את השינים בענף של בשמים בשבת, אבל אם חותך ממנו כדי שיוכל לחצוץ בו הרי עשה אותו כלי, כי הכל תלוי במחשבה של האדם²⁶. לכן כשאדם פותח את הבקבוק, הוא לא מתכוין לעשות מהפקק כלי, אלא מתכוין לשתות ממנו, וא"כ אין שום בעיה בזה. וגם הרב בן ציון אבא שאול ע"ה מתיר בפשיטות בזה²⁷. מי שרוצה להחמיר כמו הרב אוירבך, שיפתח מערב שבת. אבל הבעיה שכל הכח של המשקה יילך לאיבוד. לכן מותר לפתוח בשבת, ואם הרב בן ציון עשה את זה, כולם יכולים לסמוך עליו. וגם הרב עובדיה (חזון עובדיה-שבת ה' עמ' שס"ח) והרב משה לוי (מנוחת אהבה ח"ג עמ' רמ"ז) והרב מחכמי אשכנז מתירים את זה, ואין שום בעיה בזה.

שתיה מתוך פחית בשבת

טז. לעומת זה, אם אדם פותח פחית של משקה כמו פחית של "קוקה קולה" וכדו' בשבת, הרי הלשונית נפרדת והפחית נעשית כלי יפה, לכן לא ישתה מהפחית אלא ישפוך לתוך כוס וישתה מהכוס הזה. אמנם הרב אוירבך (שו"ת מנחת שלמה ח"ב סימן י"ב) והרב עובדיה (חזון עובדיה-שבת ה' עמ' שפ"ד) מתירים את זה, אבל הרב משה אמר שזה נקרא עושה כלי, כי כתוב במשנה (שבת פכ"ב מ"ג): "שובר אדם את החבית לאכול ממנה גרוגרות, ובלבד שלא יתכוין לעשות כלי", ורש"י כותב "לעשות פתח נאה". והרי הפחית הזאת כלי נאה. אמנם א"כ זורק את הפחית, אבל בינתיים עשה אותה כלי (עיינו מנוחת אהבה ח"ג עמ' רל"ט). תמיד לא רציתי לומר את זה, כי אמרתי שזה דעת יחיד ומי ישמע לי ולרב משה?! אבל השבוע ראיתי בחוברת של חב"ד שגם דעת הרב אלישיב ככה (אורחות שבת ח"א שס"ג). לכן כדאי ליזהר בדבר הזה, ומי שיפתח לשונית של פחית בשבת שישפוך לתוך כוס וישתה, וכי חסר כוסות בישראל?! (וע"ע בהערות במנוחת אהבה ח"ד עמ' קצ"ו).

לא לקרוע נייר טואלט בשבת

יז. הרבה מקילים לקרוע נייר טואלט בשבת, אבל לא כדאי לעשות את זה, כי יש כמה ספיקות ואיסורים בזה. אמנם יש טעמים להתיר, אבל כל טעם

25. פעם אדם שנשבר לו כלי הולך לאומן ומבקש ממנו לתקן את זה, ואילו היום אומרים לו שיזרוק ויקנה חדש, "אין עניות במקום עשירות"... (שבת ק"ב ע"ב). ויש גם כלים מפלסטיק ובזול, לכן כבר לא שומרים דבר כזה.

26. ויש הסבר לזה. הגאון מוילנא כותב שיש לכל דבר בעולם ארבעה דברים: חומר פועל צורה תכלית, וסימנים כפצ"ת, "הן אמת חפצת בטוחות" (תהלים נ"א ח'). וזה כתוב בספרי הפילוסופים של פעם, ובדרך כלל עושים צורה לפני פועל. למשל השלחן הזה, "חומר" זה עץ, "צורה" זה הרגליים שלו והוא מרובע ומסודר, "פועל" זה הנגר שעושה אותו, "תכלית" שעושה את השלחן כדי ללמוד ולאכול עליו וכדו'. אבל לא תקח סתם דבר ותאמר "זה שלחן". 27. היום יש תלמידי חכם אחד לא מובן, וכתב קונטרס "שומר שבת כדת" ושם העלה שמי שפותח את הבקבוק ומפריד את הטבעת זה איסור דאורייתא. אבל איך זה איסור דאורייתא?! אין שום איסור ואפילו לא דרבנן בזה. לא להשתגע, כי כשאתה אומר דברים לא נכונים א"כ גם באיסורים נוראים יאמרו שאתה מחפש חומרות, "חמור חמורתיים בלחי החמור" (שופטים ט"ו ט"ז), ואין כלום בזה.

שונות מותר להתווכח ואין בעיה בזה, וגם בגמרא כתוב: בית שמאי ובית הלל, רבי יהודה ורבי מאיר וכדו', ומה יכול להיות מזה? אפשר לעשות "בלוק טכני" לדבר ולהסביר הכל, אבל לא המדות הרעות האלה שאדם מריח מלחמה ומיד זורק אש על אחרים³². צריך לאהוב אחד את השני ולעזור אחד לשני ולא לשנוא אחרים ח"ו, ומי ששונא אח"כ ישלם על זה. לא להשתמש בשנאה אלא להסביר בטוב טעם. ואני מבקש להפסיק את העלון הזה "לאורם נלך", אם רוצים לכתוב את זה בלעדי - בשמחה רבה, "בלעדי רק אשר אכלו הנערים" (בראשית י"ד כ"ד), יכתבו מה שירצו, אבל לכתוב "נשיא מועצת חכמי ישראל"?! איזה מועצת? מתחת לאדמה?! מה אתם כותבים שטויות?! להפסיק את השטויות האלה. כאשר אנחנו נתאחד בעז"ה, גם אחינו החילוניים יתאחדו ויכבדו הכל, ולאט לאט השבת תישמר בכל ארץ ישראל, וגם בבג"ץ³³. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

מי שברך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל קהל השומעים כאן בבית הכנסת, והשומעים דרך הרדיו "קול ברמה", והקוראים אח"כ ב"בית נאמן". הקב"ה ימלא משאלות לבם לטובה, בהצלחה רבה, ויתן להם דעת איך להתווכח עם אנשים שלא שומרים שבת, ולאט לאט ישפיעו עליהם לטובה ולברכה, ונזכה לגאולה שלימה במהרה בימינו, אמן ואמן.

"סופר חרדים" (אנשי הפלג) שתמכו בו בבחירות, למה? כדי לעשות דוקא, אם אתה אומר ימין אני עושה שמאל, ואם אתה אומר שמאל אני עושה ימין, "אם השמאל ואימינה ואם הימין ואשמאילה" (בראשית י"ג ט'). אבל לא עושים ככה.
 32. פעם בשנים שעברו היו מלחמות כאלה, ושלח לי תלמיד חכם אחד ירא שמים מאמריקה פרופסור אלימלך שפירא: לכבוד מורי ורבי, אני אשכנזי טהור וקורא לך "מורי ורבי", כי שמעתי כל הדיבורים שמדברים על פוליטיקה, וכולם יורדים אחד על השני, ואילו אתה היחיד שאינך יורד על אחרים, אלא אומר מה יש לך למכור, מי שקנה טוב ומי שלא קנה עוד יותר טוב...
 33. הם יאמרו: ראינו מה זה "שבת" ואנחנו מבינים את היהודים בזה. שבוע הבא הם רוצים להחליט בענין השבת, שיחליטו מה שירצו, כי אח"כ ישנתה הכל. פעם אחד מהחילונים אמר להם: אתם רוצים להכשיר ממזרים, אבל אם הדתיים אומרים שהממזרים לא יבואו בקהל לא יעזרו לכם כלום. אי אפשר להילחם בתורה, ומי שילחם, יום אחד ישלם על זה.

לכשעצמו חלש. וגם הרב אוירבך שהוא בעל כחא דהיתרא חזק מאד, כתב בשמו בספר שמירת שבת כהלכתה (פרק כ"ט סעיף י"ט) שכיון שהרבה אחרונים אוסרים לכן אין לעשות דבר כזה. בספר "כרם דל" פירוש על התורה של חכם בשם הרב דניאל לוי²⁶, מביא מספר אחד שאפשר לקרוע נייר טואלט בשבת במקום של הנקבים, והוא שלח להרב חיים דוד הלוי זצ"ל שאלה במלה אחת: "הייתכן?!". לכן לא עושים דבר כזה, אלא צריך להכין מערב שבת. היום יש ניירות מוכנים בשביל שבת²⁹ אבל לפעמים זה לא מספיק, ולכן טוב שאדם יכין מערב שבת את זה³⁰. ואם אדם הכין ולא הספיק לו או שנמצא במקום שאין לו אפשרות להכין, הרב עובדיה ע"ה (שו"ת שער שמעון אחד ח"א סוף סימן נ"ח) מתיר לקרוע כלאחר יד, כלומר לא בכיוון של הנקבים כי זה נחשב "מחתך". ויש אומרים שיניח אותו על הרצפה וימשוך, אבל אין צורך בזה, רק שלא יקרע בכיוון הנקבים. אבל לכתילה לא לעשות ככה, ואם אדם רוצה לנקות משהו שלא יקרע נייר, אלא יקח מהניירות המוכנים. צריך להכין מערב שבת, ולשמור על השבת.

דעות שונות כן, שנאה ומחלוקת לא

יח. כתוב (תענית כ"ט ע"א) "משנכנס אדר מרבין בשמחה", ולא רק אדר שני אלא גם אדר ראשון מרבין בו בשמחה. אבל עכשיו מריחים את ריח הבחירות ומשתגעים מזה, כתוב בפסוק "מרחוק יריח מלחמה רעם שרים ותרועה" (איוב ל"ט כ"ה), ומתחילים לגנות אנשים. "גדולה שנאה ששונאים חרדים את החרדים, יותר משנאה ששונאים חילונים את החרדים" (ע"פ פסחים מ"ט ע"ב). אבל הדבר הזה אסור וזה חרבן ומחריב את הכל. למה בטבריה קרה הדבר הזה? אומרים שהחרדים שם אוכלים אחד את השני, וזה שגעון³¹. לכן הלאה והיו מתאחדים כולם, וגם אם יש יזכחים ודעות
 28. זה ספר מתוק מדבש, ויש בו דברים שמשובבים את הנפש ומיישבים על השכל, ומסביר מה זו בריאה וכמה דברי תורה נפלאים ומתוקים.
 29. כותבים עליהם "חברה שומרת שביעי", כי זה נמצא בבית הכסא, וכתוב בזוהר (שמות דף פ"ח ע"ב) "שבת שמא דקודשא בריך הוא", לכן הם לא כותבים "שבת".
 30. אני אומר לנדה שלי שתהיה בריאה שתכין ניירות לשבת, ואני משלם לה על זה, כדי שתלמד לכל החיים לשמור ולא לקרוע בשבת.
 31. בירושלים היה אחד "ברקוביץ" שאומרים שהוא חילוני לגמרי, אבל יש תנועה של

ספר ברכת הרי"ח
 אוסף כתבים
 חשיבות דרושים, ותפילות, ליקוטי פסקים
 שאל ראו אור מעולם
 עכתב יד קדשו של ערן רשבע"ג רביע יוסף חיים זצוק"ס בעל הבן איש חי

בשורה עשגחת לקהל שיחרי החנייה היפיע ויצא לאור עלם

ספר ברכת הרי"ח אוסף כתבים

עכשיו בחגיגת הספרים המובחרת

גיתן להשיג גם במכון 'מורשת יהדות ארם צובא'
 0504160665 | 0527694444@gmail.com

כסא רחמים
 סניף עמנואל
 נפתחת ההרשמה
 אנו מזמינים בזאת בני תורה בעלי שאיפות גבוהות להשיג מצוינות והצלחה ולהתעלות בעבודת ה', לבוא להבחן ולהרשם ללימודים לשנה"ל הבעל"ט תש"פ.

בישיבתנו הקדושה הסניף של "כסא רחמים" ביישוב עמנואל (כ-35 דקות נסיעה מהמרכז) בהנהגתו ובהכוונתו של מרן שליט"א בראשותו של הרה"ג ר' מרדכי מאזח שליט"א (נכד מרן האיש מצליח זצוק"ל)

רמה לימודית גבוהה, כמסורת הישיבה	עבודה על יראת שמים פנימית	צוות ח"ח, מקצועי, מסור ואיכפתי	חדרים מרווחים וממחמים	יחס אישי, איריה פסטורלית ועימה
----------------------------------	---------------------------	--------------------------------	-----------------------	--------------------------------

לקביעת ראיון ומבחן לרישום, ניתן להתקשר:
 050-4125900 הרב אריה | 054-8463584 הרב אורי

יש להצטייד בתעודות של כיתה ז' וח'
 בברכת התורה, ההנהלה

מיניבר נעם 1 המהודר לשבת - בלי שאלות!

שאלה:

סמינר מהמרכז נסע אחרונה חולף באכסניה הצפון,

סמוך מאד אהדאקת הנרות המורה וייצהנדאל

שמה זה שהמיחם לא עזבה ומשום כך רצה

אהדאיק את הקצ והניח עליו סיר עם מים קרירים

ע"מ שהמשך השבת יגמחם.

האם מוגר אלשוט כן?

תשובות יש לשלוח למייל: israel@afikim-water.co.il או לפקס: 02-5807576
בין הפותרים נכונה תוגרל מכונת קפה איכותית!

המיניבר המהודר
לשבת

תשובה
לשאלת תרומה

אף שאין אדם אוסר דבר על חברו בדין בסיס לדבר האסור
כמו שכתב הרמ"א (סי' ש"ט סעיף ד'), מ"מ כתב בחזו"ע (ח"ג עמ' קל"ז) שלעניין זה אשתו כגופו.

דב בער גרינולד - ירושלים

הזוכה בפתרון החידה

למחמירים:
מעקף ייחודי
ללא חשש
בורר

8510*

נבדק ואושר לשימוש ע"י בד"ץ מהדרין | בטיחותי במיוחד לילדים

נעם 1

זורם ברגע אחד

אולם תצוגה חדש! גבעת שאול 40 ירושלים

מבית
אפיקים
פתרונות סינון מים

מי בתמונה?

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של סרן ראש הישיבה שלים"א לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

גליון 105

ידע תדע

שנה מעברת

א. **השנה הזאת מעברת**, עם שלש עשר חודשים. והספה לזה, כי התורה אמרה שצריך למנוג את חדשי הלבנה עם שנות החמה, בשתי מלים: "שמור את חדש האביב" (דברים פרק ט"ז פסוק א'), והרי "חדש" זה על פי הלבנה [ירח], כי רק הלבנה מתחדשת שהיא קטנה ואחר כך חוזרת וגדלה, ואילו החמה לא מתחדשת, וכמו שהיתה אתמול כך היא היום, אבל "האביב הוא על פי השמש". ואם כן צריך למנוג את שניהם. איך אפשר לעשות את זה? החדשים זה על פי הלבנה, כמו שכתוב "עשה ירח למועדים" (תהלים פרק ק"ד פסוק י"ט), שהמועדים זה לפי הירח. למשל מה שכתוב בתורה "ובחמשה עשר יום לחדש הזה חג המצות" (ויקרא פרק כ"ג פסוק ו'), אתה יודע שהלבנה מלאה באותו הזמן. ואילו השנים זה על פי השמש. לכן כיון שכתוב "חדש האביב", אין ברירה ומיבנים לעבר את השנה, כי שנותינו שנות החמה וחדשינו חדשי הלבנה. לא כמו אצל הנוצרים שהכל על פי השמש, ולא כמו אצל הערביים שזה הפוך והכל על פי הלבנה, אלא התורה אומרת לעשות הכל בזמנו, שפסח יחול לך בחדש האביב, ואתה יודע שפסח הימים נוחים, כי "אביב" זה טוב. פתוב (במכילתא פרשה ט"ז): "היום אתם יצאים בחדש האביב" (שמות י"ג ד'), "מוציא אסירים בפזרות" (תהלים ס"ח ז'), לא חמה ולא צנה [קרח]. אם פסח יפול בחרף או בקיץ שחם מאוד זה לא מתאים. **ימה הפרוש "שומר" תחכה**. רש"י כותב בפסוק "ואביב שמר את הדבר" (בראשית ל"ז י"א) שפרשו המתין וחכה, לכן גם כאן אם תראה שיעוד לא הגיע האביב, תחכה עד חדש האביב. ולכן מעברים את השנה בשביל זה. **השבוע מצאתי רמו לדבר**, "חדש האביב", ראשי תבות **ח"ה שזה בגימטריא שלש עשרה**, כי בגלל חדש האביב עליך לעשות את השנה שלש עשר חודשים. אמנם היום על פי ההשבון אפשר לדעת מה יהיה בעוד מאה שנה [ויותר], אבל כשתי סנהדרין כל שנה היו בודקים אם הגיע האביב או לא, ואם הגיעו הגלילות מחו"ל או לא, ועל פי כל הדברים האלה היו מחליטים אם לעבר את השנה או לא. (מצאנו מקור לעבור השנה בדברי תמיים ב' (פרק ל' פסוק ב') בימי חזקיה המלך. אבל שם חכמים לא הסכימו אתו, כי הגמרא (ברכות י' עמוד ב') אומרת שהוא עבר ניסן בניסן, כלומר אחרי שהכריזו וקראו לו חדש ניסן הוא אמר שלא טוב שיהיה עקשו ניסן כי לא נטהרו העם, ואיה יוכלו להקריב קרבנות פשהם לא טהורים! לכן דחה אותו עוד חדש. אבל אחרי שקראת לו "ניסן" לא תוכל להחליף אותו לאדר, ואסור לעשות את זה. אבל בשנים אחרות עוד לפני שמגיע ניסן, אפשר לעשות את זה). (גליון 148 אות י"ד).

ב. הפסוק אומר: "מקץ שבוע שנים תעשה שמטה", "וזה דבר השמטה שמוט" (דברים פרק ט"ו פסוקים א'-ב'). מהמלים האלה של התורה לומדים מה שכתוב בגמרא (סנהדרין דף י"ב עמוד א') שאין מעברים את השנה השביעית, כלומר שאף פעם לא תהיה שנת שמטה מעברת, למה? כי פעם היו דנים מחדש על העבור ככל שנה ושנה, ורואים אם הגיע האביב או לא ואם יש גלילות ישראל שנגקרו ממקומם ועוד לא הגיעו וכו', אז היו מעברים את השנה (עיינין שם דף י"א). אבל שנת שמטה לא מעברים אותה, משום שקשה לישראל לחכות שלשה עשר חודש ולא לזרע וכדומה, "לא תזרע ולא תקצור ולא תחרש", ולכן תמיד לא מעברים את שנת השמטה. וזה רמזו בתורה במלה "שמטה", כי שנה מעברת יש בה בדרך כלל 384 ימים (לפעמים 383 או 385), ואילו שנה פשוטה שהיא לא מעברת יש בה 354 ימים, ומקסימום עוד יום אחד שזה 355 ימים (שזה בגימטריא "שנה"). והנה המלה "שמטה" בגימטריא 354, והמלה "שמוט" בגימטריא 355, לומר לך ששנת שמטה לא תהיה יותר מזה. (גליון 77 אות ז').

למען תספר

התורה נותנת עצת ותושיה

התורה נותנת לאדם עצת ותושיה לעשות כל דבר בחכמה. בתלמוד הירושלמי (מסכת סוטה פרק ה' הלכה ג') מספר שפעם המלך הטיל על ריש גלותא (ראש הגולה, נשיא היהודים) להביא לו בית מלא תבואה בגלל שטח של ארבעים על ארבעים אמה [ארבעים אמה ארך וארבעים אמה רחב]. אמר לו ריש גלותא: "זה הרבה מאד כסף, איך אביא לך את זה?" אמר לו: "יש לך הרבה יהודים אז תטיל עליהם מים", אמר לו: "הם כבר פורעים תחת גטל המסים, איך נוסף עליהם?!" אמר לו המלך: "דבר המלך הוא, אין להשיב". ריש גלותא חשב איך לגבות את הכסף מהיהודים, והחליט להתעצב עם הרב מה להגיד להם. הלך אל הרב, והוא היה לומד בשעור מסכת סוטה (דף כ"ז עמוד ב'), במשנה שם לגבי "וימדתם מחוץ לעיר את פאת קדמה אלפים בצמה" (במדבר פרק ל"ה פסוק ה'), וריש גלותא חכה עד שיגמור את השיעור. אחרי השיעור אמר לו: "המלך הטיל עלי לתת לו בית ארבעים על ארבעים של תבואה, וזה שטח ענק שאני לא יכול להביא לו את זה, מה אעשה?" אמר לו: "תגיד למלך שתתן לו את זה בתשלומים, עכשו תתן לו בית של עשרים על עשרים, ואחרי זמן עוד בית של עשרים על עשרים". שאל אותו: "מה הרוחתי מזה?" אמר לו: "אתה לא יודע חשבון? ארבעים כפול ארבעים זה אלה שש מאות, ואילו עשרים כפול עשרים זה ארבע מאות, אז ארבע מאות ועוד ארבע מאות זה שמונה מאות, ואם כן תסכתי לך חמשים אחוז [חצי] מהכמות!" ריש גלותא התפלא: "חמשים אחוז הנחה בלי לבקש מהמלך", אמר לו: "אל תבקש מהם כלום, הם גזלנים וחומסים בני אדם". (גליון 114 הערה 10).

הלכה נאמנה

מישהו שאל אותי: אדם שנולד בשנה פשוטה (לא מעברת) שיש בה רק אדר אחד, והשנה שנעשה בר מצוה היא מעברת, האם עושה את הבר מצוה באדר א' או באדר ב'? הנה ביאור ציט' (יום האזכרה) הספרדים עושים באדר ב' והאשכנזים עושים באדר א' (שלאחר ערוך והרמ"א אורח חיים סימן תקס"ח סעיף ז'), ולמשל יום פטירת משה רבנו ב' באדר, האשכנזים עושים באדר ראשון והספרדים עושים באדר שני (עי' במשנה ברורה סימן תק"פ ס"ק ט"ו ובשו"ת יחיה דעת חלק א' סימן פ"ג). וזו מחלוקת תנאים (נדרים דף ס"ג עמוד א'). אבל כבר מצוה כלם מודים שממתינים ועושים באדר ב' (וכמו שכתב הרמ"א בסימן נ"ה סעיף י'), ונראה הטעם כי אולי באדר א' גדול לא הגיע לגיל גדול, ואיך תצרך אותו למנוח? לכן גם האשכנזים עושים בר מצוה באדר שני. (גליון 148 אות ט"ו).

חיבה

הם הכי חשובים אך אינם נראים, מתי מותר לכותבם?

תשובה לחידה נמצאת בעלון תוכוחי

תשובה ניתן לענות בקו נאמן 079-9270505 שלושה 21 (חובה לציין שם וכתובת) או לשלוח התשובות עד יום שני מיד

פתרונות מגיליון קודם: מתרון החידה: חשבונו למתן וגדול, אך הוא החמך, חיות הוא מר ואינו גדול, איך שש מרובותינו הראשונים שכברו שהיו גדול ומתוק (כי לא היה מצוי במקומם).

החובה: זיתן אבטה - חדרה

מתרון בחמנות: רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א במנהג שריפת המן, סמוך למרים. החובה: יוסף חיים ארז קבסה - באר שבע

